

Rapport 2008:12

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2

Valdemarsvik – Gryt Ny fiberkabel

RAÄ 28, 51, 52 och 53
Valdemarsvik samt Gryt socken
Valdemarsviks kommun
Östergötlands län

Fredrik Samuelsson

Valdemarsvik – Gryt

Ny fiberkabel

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och tolkning	4
Referenser	6
Tekniska uppgifter.	8

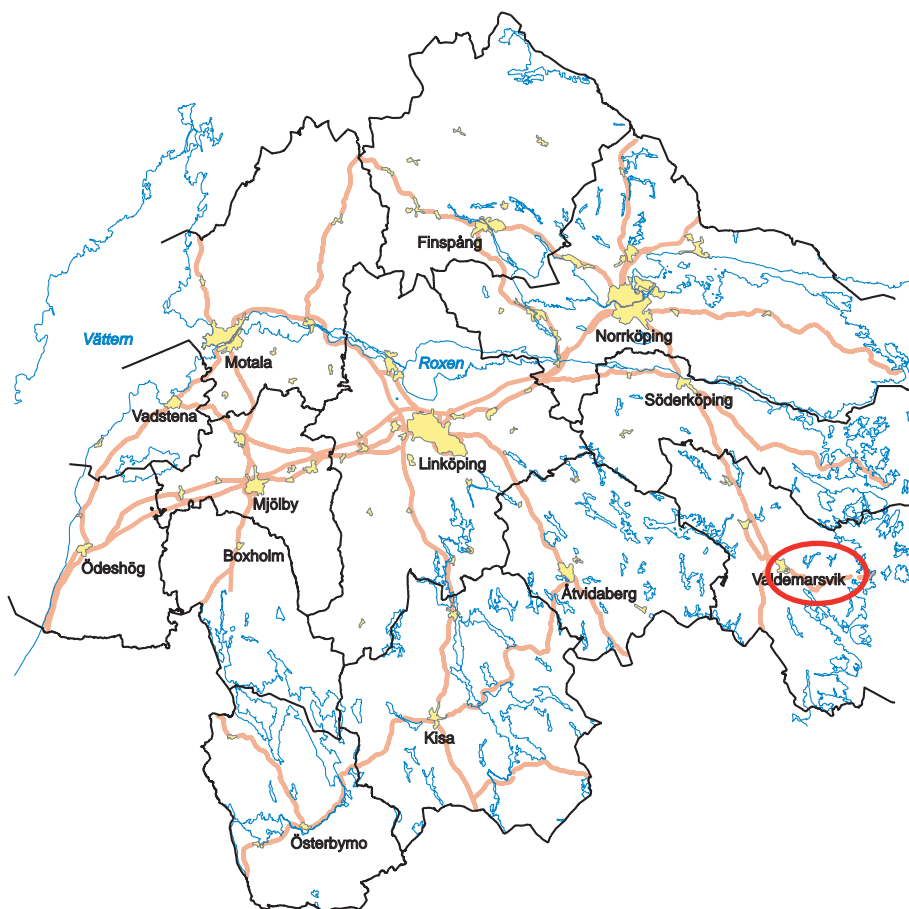
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

Under juni och juli 2007 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 utmed rubricerad sträcka. Utredningen utfördes i samband med schaktning/plöjning av ny fiberkabel. Uppdragsgivare var Telia Sonera. Utifrån den genomförda utredningen bedömdes inga fornlämningar komma att beröras av ledningssträckningen.

Fredrik Samuelsson
antikvarie

Figur 2. Översiktskarta med aktuella schaktsträckor markerade (blått). Skala 1:50 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde i juni och juli 2007 en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 i samband med schaktning/plöjning av ny fiberkabel på två delsträckor mellan Valdemarsvik och Gryt.

Schaktsträcka del 1 löpte från Valdemarsvik till Hosum, Nya skattegården. Schaktsträcka del 2 berörde en sträcka mellan Åbäcksnäs och Gryt samhälle. Totalt berördes en ca 11,5 km lång sträcka av schaktningsarbete på delsträcka 1. På sträckan kring Gryt planerades schaktning utefter en ca 1,3 km lång sträcka.

Schaktdjupet på det aktuella arbetet beräknades till ca 0,6-0,75 meter och den bedömda schaktbredden till ca 0,3 meter. Utefter en del av sträckan var kabeln tänkt att placeras i befintligt kabelstråk och vid vissa sträckor skulle kabeln placeras i vägområde.

Utredningen utfördes efter beslut från länsstyrelsen i Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Telia Sonera vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för etapp 1 var Kjell Svarvar och för etapp 2 samt för utformningen av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Schaktningsarbetet genomfördes i Valdemarsvik och Gryt socknar i Valdemarsviks kommun. Området kännetecknas av ett skärgårdslandskap av sprickdalskaraktär med havsvikar och mindre sjöar omgivna av spridd bebyggelse. Stora delar av de aktuella sträckorna berör havsnära områden med den långsträckta Valdemarsviken i söder och havskusten i öster.

Den kända fornlämningsbilden utefter den aktuella sträckan visar att området nyttjats från stenålder till modern tid. Vid schaktsträckans västra delar, sydöst om Valdemarsvik, är en rad fyndplatser och boplotsindikationer kända sedan tidigare som visar omfattande aktivitet under äldre och yngre stenålder. Utefter en ca 1,5 km lång sträcka på Valdemarsvikens norra sida är 8 lokaler kända där lösfynd i form av stenyxor hittats eller boplotsindikationer tidigare iakttagits (RAÄ 28, 50, 51, 52, 53, 54, 55 och 56, Valdemarsvik sn).

En av dessa lokaler (RAÄ 28, Valdemarsvik sn) har tidigare omfattats av en mindre arkeologisk förundersökning som föranleddes av planerad vägsträckning (Stålbom 1997). Vid undersökningen påträffades anläggningar av boplotskaraktär i form av härdar, nedgrävningar och fyndförande kulturlager. Fynden utgjordes av bearbetad flinta och kvarts. Den till ytan

begränsade undersökningen visade på en aktivitetsyta från äldre stenålder som bedömdes kunna utgöra en del av ett större sammanhängande boplotsområde. Vid undersökningstillfället bedömdes denna boplots kunna sträcka sig mot nordväst, dvs in i området för den nu planerade elkabelsträckningen.

De sedan tidigare konstaterade fyndplatserna och iakttagelserna av stenåldersaktivitet i området medför att kabelsträckningen kunde komma att beröra fast fornlämning. Utöver detta kunde den planerade sträckan även komma att beröra sedan tidigare ej registrerade forn- och kulturlämningar.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att fastställa huruvida fast fornlämning skulle komma att beröras av det planerade arbetet. Utredningen skulle även se på möjligheten att justera kabelsträckningen i de fall fornlämning berördes. Utredningens resultat skulle kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska utredningen omfattade två etapper. Den första genomfördes som kart- och arkivstudier, samt specialinventering i fält. Utredningens andra etapp utfördes i form av sökschaktsgrävning. Schaktningen genomfördes med maskin skiktvis ner till undergrunden och schakten mättes in med GPS. Totalt togs fyra sökschakt upp och dessa hade en bredd på 0,4 m och djupet varierade mellan 0,4-0,8 m. Totalt undersöktes ca 80 löpmeter.

Resultat och tolkning

Under etapp 1 bedömdes att det fanns uppenbar risk för att kabelsträckningen skulle göra intrång på boplotsen RAÄ 28 och därför flyttades kabeln ca 50 m österut till befintlig vägsträckning (väg 212).

Under etapp 2 utfördes sökschaktsgrävning vid RAÄ 53 (möjlig boplots av stenålderskaraktär). Fyra sökschakt togs upp med maskin. Ingenting av arkeologiskt intresse påträffades.

I schakt 1-3 utgjordes lagerbilden av ett ca 0,3-0,5 m tjockt matjordslager bestående av mörkbrun lera med inslag av kol och tegelkross. På ett par platser i schaktens matjordslager iaktogs mycket kol vilket kan förklaras av att man under senare tid, enligt markägaren, har eldat mycket i området. Därefter följde undergrunden bestående av gulbrun lera.

Figur 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med utredningsområdet för sökschaktgrävning markerat. Skala 1:10 000.

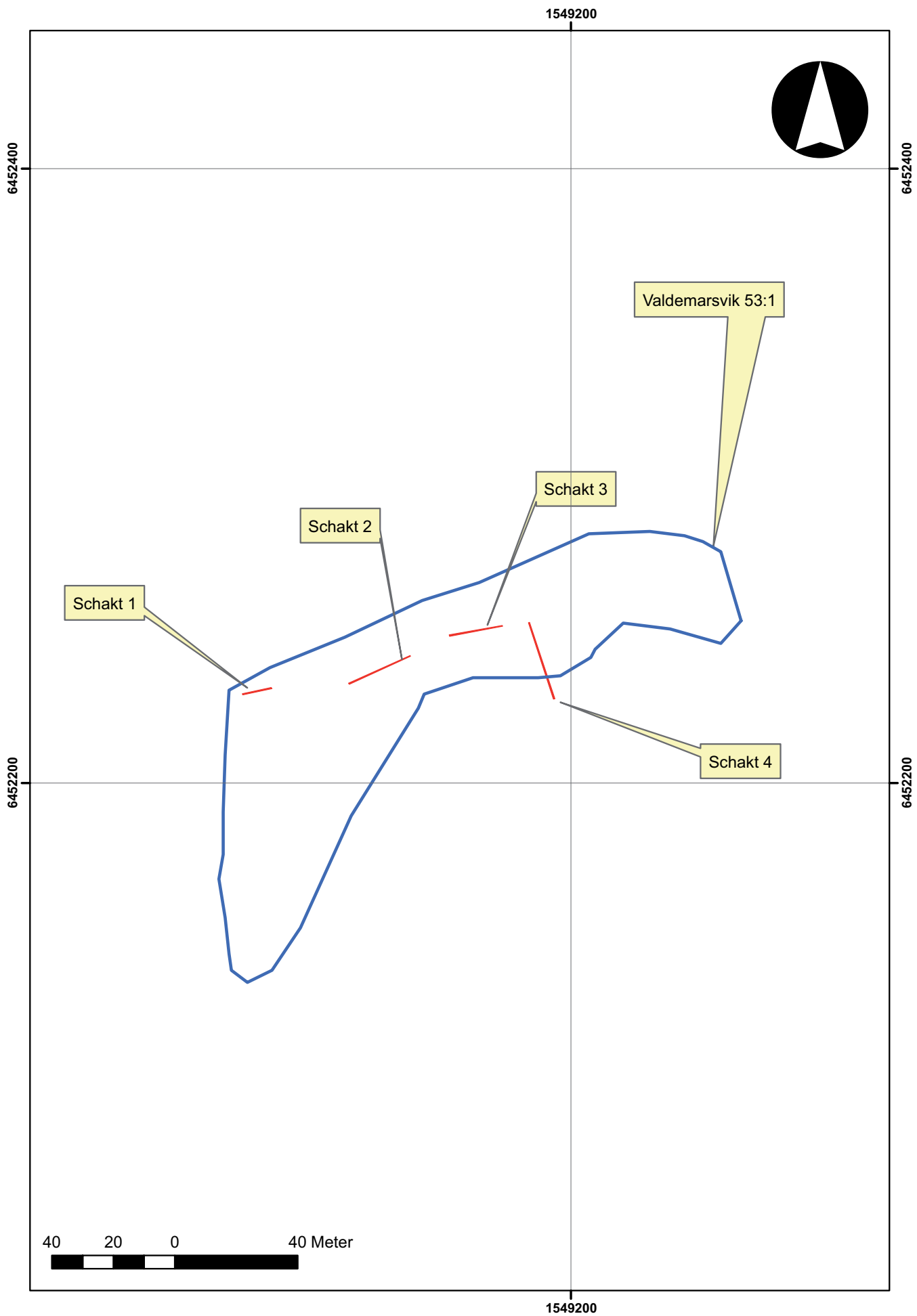
I schakt 4 utgjordes lagerbilden av ett ca 0,5-0,8 m tjockt matjordslager. I schaktets norra hälft bestod det av mörkbrun lera blandat med mörk sand och i dess södra hälft av mörkbrun lera. Undergrunden bestod i norra hälften av brun sand och i södra hälften av gulbrun lera. I den södra hälften påträffades ett sentida dike i form av en träränna.

Utifrån den genomförda utredningen bedömdes att inga fornlämningar skulle komma att beröras av ledningssträckningen.

Referenser

Fornminnesregistret: <http://www.fmis.raa.se/fmis/>

Stålbom U. 1997. *Ekebo. En senmesolitisk redskaps-tillverkningsplats. RAÄ 28, Valdemarsvik 1:121. Valdemarsviks socken och kommun, Östergötland. Arkeologisk förundersökning. Rapport UV Linköping 1997:46. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar.*

Figur 4. Plan över utredningsområdet med schakten inlagda. Skala 1:1 500.

Tekniska uppgifter

Lokal	Valdemarsvik - Gryt
Socken	Valdemarsvik sn och Gryt sn
Kommun	Valdemarsvik
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 28, 51, 52 & 53
Ekonomiska kartans blad	086 09 (8G 0j Valdemarsvik), 087 00 (8H 0a Vångsten) & 087 01 (8H 0b Gryt)
Koordinater	X6453550, Y1547330 – X6451810, Y1558780
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning, etapp 1 och 2
Länsstyrelsens dnr	431-11853-07
Länsstyrelsens handläggare	Bror-Tommy Sturk
Länsstyrelsens beslut	Muntligt
ÖLM dnr	376/07
ÖLM projektnr	530 681
Uppdragsgivare	Telia Sonera
Kostnadsansvarig	Telia Sonera
Projektledare	Kjell Svarvar/Fredrik Samuelsson
Rapportarbete	Fredrik Samuelsson
Fältarbetstid	2007-06-25 & 2007-07-09
Totalt undersöktes	Ca 80 löpmeter
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Fredrik Samuelsson
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin/Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial ISSN 1403-9273	© Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/02241 Rapport 2008:12 © Östergötlands länsmuseum

Östergötlands länsmuseum utförde i juni och juli 2007 en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 i samband med schaktning/plöjning av ny fiberkabel mellan Valdemarsvik och Gryt. Utifrån den genomförda utredningen bedömdes inga fornlämningar komma att beröras av ledningssträckningen.